

**ÅRSRAPPORT FRA
FELLESSTYRET FOR
STIFTELSELER VED NTNU**

2021

Executive summary

Fellesstyret forvaltet ved årsskiftet kapitalen til 30 stiftelser tilknyttet NTNU:

- De fleste av stiftelsene tilgodeser vitenskapelig ansatte/studenter fra siv.ing.- og siv.ark.-fakultetene
- 3 tilgodeser medisinsk forskning
- 6 gjelder hele NTNU/annet.

Av tilgjengelige midler på kr. 3,942 millioner delte stiftelsene ut kr. 1,398 millioner til formålene i 2021, og har blant annet bidratt til å finansiere:

- Revolve NTNU
- Flere forskningsopphold ved anerkjente institusjoner i utlandet
- Deltakelse på flere internasjonale konferanser
- Flere medisinske prosjekter

Mangel på søknader som faller innenfor formålene og Covid-19 pandemien bidrar til at ikke alle tilgjengelige midler deles ut og at enkelte tildelte midler tilbakebetales. Midlene kommer fra avkastning fra bærekraftige finansielle investeringer.

Forvaltningskapitalen var på NOK 178 millioner ved utgangen av 2021. I tillegg er det investert 7,3 millioner i venturefondene ProVenture Seed, ProVenture Seed II og ProVenture Seed III.

Forvaltningsmodellen ble endret i 2017, og det ble lagt om til en indeksnær portefølje med direkte plasseringer i globale aksje- og obligasjonsfond hos Storebrand og KLP. Stiftelsene fikk i 2021 en avkastning på 15,3 %, med 65 % i globale aksjer og 35 % i globale kredittobligasjoner (investment grade). Samlet verdiendring for stiftelsene var på NOK 22,7 millioner. Ved utgangen av første kvartal 2022 er avkastningen på -7,3 % og stiftelsene har en samlet verdiendring på NOK -13 millioner. Erfaringen fra 2020 i forbindelse med utbruddet av COVID-19 og i forbindelse med invasjonen av Ukraina i 2022, viser at stiftelsene kan være usatt for store kortsiktige markedssvingninger, men investeringsstrategien er langsiktig og det tas ikke taktiske hensyn.

Samlede kostnader for ekstern administrering og forvaltning (UNIFOR og fondskostnader) av stiftelsene er beregnet til 0,20 % av egenkapitalen, ned fra 0,72 % for 2016.

Etter en gjennomgang av investeringsstrategien i 2016 og i tråd med NTNUs vedtatte strategi, har Fellesstyret lagt til grunn at investeringene i aksje- og obligasjonsporteføljen skal følge Statens Pensjonsfond Utlands prinsipper for ansvarlige investeringer og etiske kriterier. Investeringsstrategien skal videre bygge oppunder nasjonale og internasjonale klimamålsetninger. Fondsforvalterne som benyttes har signert FNs Prinsipper for ansvarlig forvaltning, og avkastningen kommer fra bærekraftige investeringer. Etter en fornyet gjennomgang av investeringsstrategien besluttet Fellesstyret i møte 23. april 2021 å foreta en revidering av investeringsstrategien slik at stiftelsene i tillegg til de allerede vedtatt prinsipper ikke skal foreta investeringer i fossil energi og konvensjonelle våpen.

Det har i løpet av 2021 blitt tilført 1 stiftelse etter ønske fra tidligere styret i stiftelsen.

UNIFOR overtok fra 1.1.2015 sekretæroppgavene for Fellesstyret.

Vedlegg

1. Om Fellesstyret

Fellesstyret for NTNUs stiftelser er felles styre for samtlige (med noen få unntak) stiftelser ved NTNU. Fellesstyret fikk i 2021 ny sammensetning:

Ida Munkeby (leder),
Rådgiver, NTNU
Professor Monica Rolfsen,
Dekan, Fakultet for økonomi, NTNU
Roar Tobro,
Seniorrådgiver, NTNU
Berit Svensli Solseth,
Advokat, Arntzen de Besche
Torstein Rønning,
Adm. Direktør, Fiizk

Valgperioden for styremedlemmene er 4 år, og oppnevningsperioden for alle styremedlemmene er til 31.12.2024.

I henhold til styrevedtak i NTNUs styre S-sak 60/07 har styret ved NTNU delegert sin rett etter vedtektene slik at Rektor ved NTNU oppnevner styremedlemmene.

Fellesstyret har ansvar for å sørge for, og skal føre kontroll med, at forvaltningen, forretningsførselen, søknadshåndteringen og regnskapsføringen for stiftelser tilknyttet NTNU er betryggende og forsvarlig tilrettelagt.

Fellesstyret har i 2021 avholdt 4 møter og 27 saker er behandlet. Godtgjørelsen til Fellesstyrets leder er fastsatt til kr 55.000 og for de øvrige styremedlemmene kr 45.000 pr år.

Hver enkelt stiftelse har i tillegg en fagkomité, vanligvis tre vitenskapelig ansatte utpekt for tre-fire år av gangen, som har som sin vesentligste oppgave å gjennomgå søknader og gi anbefaling ved tildeling av stipend. UNIFOR har som formål å koordinere, forvalte og administrere stiftelser, fond og legater med ideelle formål, som ikke er skattepliktige og ikke har til formål å drive næringsvirksomhet selv.

Seniorkonsulent Gunhild Marie Standal, HR- og HMS-avdelingen ved NTNU, fungerer som bindeleddet mellom stiftelsene og NTNU. Kostnadene ved denne funksjonen utgjør 25 % av 1 årsverk (NOK 152 690), som i sin helhet dekkes av stiftelsene etter en proratarisk fordeling.

UNIFOR (Forvaltningsstiftelsen for fond og legater ved Universitetet i Oslo) er valgt som forretningsfører for stiftelsene, og overtok fra 1.1.2015 sekretær oppgavene for Fellesstyret. UNIFOR er også bindeleddet mellom stiftelsenes styre og de valgte forvaltningsmiljøene KLP og Storebrand.

PKF Revisjon AS er valgt som revisor for stiftelsene tilknyttet NTNU, og er også revisor for øvrige stiftelser administrert av UNIFOR. Revisor bekreftet at UNIFORs rutiner og interne kontroll gjennom 2020 hadde fungert tilfredsstillende for alle vesentlige formål, og at det i forbindelse med interimsrevisjonen for 2021 ikke er

funnet forhold som endrer dette. Hovedrevisjonen for årsoppgjøret for 2021 har, så langt Fellesstyret er kjent med, heller ikke avdekket vesentlige forhold.

2. Stiftelsenes kapital og utdelinger

Jevnt god avkastning har gjort sitt til at den samlede egenkapitalen for stiftelsene ved NTNU har økt fra kr 100 millioner (31 stiftelser) ved utgangen av 2011 til kr 194,5 millioner (30 stiftelser) ved utgangen av 2021.

Ved utgangen av 2021 er det plassert midler for NOK 178,8 millioner i fond hos Storebrand og KLP, og NOK 57 000 i alternative investeringer.

ProVenture Seed, ProVenture Seed II og ProVenture Seed III representerer hhv. investeringer på NOK 2,2, NOK 3,5 og NOK 1,6 millioner (forpliktet til NOK 5 millioner i hver av fondene).

Utdeling / Utdelingsregler

Stiftelsene har et langsiktig mål om å utdele inntil 2,5 % årlig av gjennomsnittlig kapital siste 10 år. Fellesstyret har, etter å ha innhentet uttalelse fra NTNUs ledelse, normalt fulgt de samme utdelingskriteriene som har vært praktisert ved UiO, ved at utdelingene utgjør inntil 2,5 % av den gjennomsnittlige egenkapitalen siste 10 år for hver stiftelse dersom størrelsen på fri egenkapital tillater dette.

I henhold til tildelingskriteriene er det i årene 2017 til 2021 besluttet utdelt:

	2017	2018	2019	2020	2021
Tilgjengelig for utdeling	2 312 000	2 264 050	2 261 500	2 831 000	3 942 000
Vedtatt utdelt	1 523 524	1 673 621	1 716 077	1 457 690	1 398 126
Ikke utdelt	788 476	590 429	545 423	1 373 310	2 543 874

For 2021 utgjorde faktisk utdelt beløp etter søknader kr 1 398 126 av mulige kr 3 942 000. Det ble for 2021 vedtatt å legge ikke utdelte ordinære midler fra 2020 i tillegg til de tilgjengelige midlene for 2021. Årsaken til avviket mellom tilgjengelig beløp for utdeling og vedtatt utdelt, skyldes mangel på søknader som faller innenfor formålet, prosjekter som ikke lot seg gjennomføre iht. formålet grunnet Covid-19 situasjonen og vesentlig lavere reisemuligheter som følge av Covid-19 pandemien. I 2021 ble det totalt mottatt 156 søknader mens det for 2020 var 257 søknader.

NTNUs stiftelser har stor spredning i størrelse, med egenkapital fra NOK 48 mill. kr for den største til ca. 850 000 kr for den minste. Det arbeides med en sammenslåing av stiftelser, jfr pkt 9 nedenfor.

De fleste av stiftelsene tilgodeser vitenskapelig ansatte/studenter fra siv.ing.- og siv.ark.-fakultetene., 3 tilgodeser medisinsk forskning, mens omkring seks gjelder hele NTNU/annet.

De ulike fondene har blant annet bidratt til å finansiere:

- Revolve NTNU - en studentorganisasjon som hvert år produserer og utvikler to elektriske racerbiler

- Mastergrad med tema: "Design and analysis of swept blades for a horizontal axis wind turbine."
- Flere medisinske prosjekter, bl. A. 1) «Immunregulering ved tuberkulose (TB)», 2) «Nevroblastomets opprinnelsescelle: mekanismer for tilbakefall og terapieresistens.». Nevroblastom er en form for barnekreft som rammer om lag ti norske barn i året. 3) «Hvordan kan kreftceller manipulere immunsystemet til å støtte kreftutvikling?»
- Flere forskningsopphold, bl. A. ved 1) Carnegie Mellon University, 2) UC Berkeley, 3) the Schmuttenmaer Group at Yale University's Department of Chemistry in the USA. A
- Deltakelse ved flere internasjonale konferanser, bl. A. på 1) ECSO-CMS Conference in Venice, 2) EURO Athens 2021, 3) ICCL 2021 Enschede
- Ekskursjon for materialteknologistudenter

Fellesstyret hadde i desember 2021 møte med rektor Anne Borg ved NTNU, og det ble avklart at kriteriene for utdelingene fra stiftelsene skal inkludere bærebjelkene for den nåværende rektorperioden: 1) bærekraft, 2) kvalitet, 3) ett NTNU.

3. Formål med forvaltningen

Investeringsstrategien er satt opp i samsvar med stiftelsesloven krav om forsvarlig forvaltning, slik at det til enhver tid tas tilstrekkelig hensyn til sikkerheten og mulighetene for å oppnå en tilfredsstillende avkastning for å ivareta stiftelsenes formål. Porteføljen bygges opp på en slik måte at investeringene er vel diversifiserte og har lang tidshorisont. Forutsigbare og stabile årlige utdelinger av midler er vesentlig for de fleste stiftelsene.

4. Investeringsstrategi og retningslinjer for forvaltning

Investeringsstrategien er vedtatt av Fellesstyret og er gjenstand for løpende oppfølging.

Investeringsstrategien er en langsiktig beslutning. Strategisk aktivaallokering eller fordeling mellom de ulike investeringsklassene står for inntil 99 % av avkastningsvariasjonen i forhold til referanseindeksen over tid.

Investeringsporteføljen ble i 2017 lagt om, med et forsterket fokus på bærekraftige investeringer og en kostnadseffektiv indekxnær forvaltning.

Stiftelsenes kapital plasseres i et evighetsperspektiv, og kan dra nytte av den langsiktige risikopremien som oppnås i aksjemarkedet over tid. Obligasjonsporteføljen skal virke risikodempende mot aksjeporteføljen. Flere studier viser at aktiv forvaltning ikke lønner seg over lang tid på grunn av kostnader og forvalterrisiko. Investeringer i private equity og hedgefond er ofte forbundet med høye og til dels skjulte kostnader, og ikke transparente plasseringer. Stiftelsene vil derfor være bedre tjent med å plassere hoveddelen av de finansielle midlene i rene indekxnære aksje- og obligasjonsfond som fokuserer på bærekraftige og ansvarlige investeringer.

Videre ble det valgt å kun benytte globale aksje- og obligasjonsfond for å redusere risikoen i porteføljen. Stiftelsenes kapital er spredt på mange enkeltinvesteringer over hele verden, og gjør avkastningen mindre sårbar for utviklingen i hvert enkelt selskap, sektor og land. Porteføljen er allikevel ikke skjermet for større fall i markedene som rammer bredt.

Forvaltningen følger Statens Pensjonsfond Utlands prinsipper for ansvarlig forvaltning og etiske kriterier som minimumskriterier, og har i tillegg valgt å utelukke fossil energi og konvensjonelle våpen fra porteføljen (se pkt. 6 Prinsipper for ansvarlige investeringer og etiske kriterier).

Fordelingen mellom de forskjellige investeringsklassene er etter gjeldende investeringsstrategi innenfor følgende rammer:

Investeringsklasse	Strategisk	Maks	Min
Aksjer	65 %	75 %	55 %
Obligasjoner	35 %	45 %	25 %

Fig. 2 Strategi/rammer for fordeling mellom investeringsklassene.

Målsettinger

Følgende målsettinger ligger til grunn for forvaltningen:

- Opprettholde realverdi av langsiktig investert kapital basert på en langsiktig inflasjonsforventning på 2,0 %
- Utdelinger til vedtektsfestede formål basert på 2,5 % av stiftelsens gjennomsnittlige forvaltningskapital siste 10 år
- Mulighet for å øke fri egenkapital over tid
- Dekking av administrative kostnader til forretnings- og regnskapsføring, søknadshåndtering og kapitalforvaltning i underkant av 0,5 % (for 2021 var kostnadsprosenten ca. 0,2 % inkl. mva.)

Samlet gir disse en målsetting om 5 % gjennomsnittlig avkastning over tid. Avkastningen for 2021 er omtalt i pkt. 7.

Risiko

Investeringsstrategien har et bevisst forhold til relativ risiko, dvs. hvor mye porteføljen kan svinge i forhold til de ulike markeder og produkter det investeres i.

Investeringsstrategien har fastsatt at det skal benyttes indeksnære globale aksje- og obligasjonsfond, og den relative risikoen vil dermed være lav.

Forvalterutvelgelse

Valg av forvaltere og investeringsprodukter skal i størst mulig grad skape samsvar mellom portefølje og investeringsstrategi.

Ved valg av forvaltere skal det legges vekt på:

- Forvalters kvalitative egenskaper – høy integritet, troverdig og konsistent investeringsstil foruten solid organisasjon
- Kontinuitet i forvaltningsmiljøet/organisasjonen
- Forvalter skal ha god selskapsstyring og ansvarlige investeringer/ESG som en integrert del av investeringsprosessen
- Forvalter skal være UN PRI signatory
- Forvalters evne til å skape et godt forhold mellom avkastning og risiko i den indekxnære forvaltningen, sett mot markedet indekxnene skal følge

Ved bruk av fond som er registrert i skatteparadiser skal landet ha skatteutvekslingsavtale med Norge

Rebalansering

Faktisk porteføljesammensetning vil endres ettersom de ulike markedene utvikler seg ulikt. Rebalansering skal gjøres for at sammensetningen av aktiva skal føres tilbake til utgangspunktet (strategisk fordeling). På denne måten beholdes risikonivået fastlagt som grunnlag for forvaltningen.

Rebalanseringen skjer ved innskudd eller uttak av midler fra stiftelsene. Erfaringsmessig vil rebalansering kunne ha en gunstig effekt på avkastningen for porteføljen ved at verdipapirer blir kjøpt når prisen på dem er relativt lave og solgt når prisen er relativt høy.

Det ble i 2021 gjennomført rebalanseringer for enkelte av stiftelsene i løpet av 4. kvartal.

5. Forvaltningsmodell

Som en følge av endret investeringsstrategi med fokus på bærekraftige investeringer og bruk av kostnadseffektive indekxnære fond, ble forvaltningsmodellen for stiftelsene endret i 2017.

Den endrede investeringsmodellen legger til grunn at valg av forvaltere og fond er underordnet for å oppnå langsiktig markedsavkastning. Investeringsstrategien innebærer fortsatt investering gjennom verdipapirfond, men strategiens kriterier gjør at utvalget av fondsleverandører blir begrenset.

Porteføljesammensetningen blir forenklet i forhold til tidligere modell ved at valgene i hovedtrekk står mellom fordelingen av aksjefond og rentefond (aktivaklasser), og hvor fondene skal ha tydelig profil på bærekraft og samfunnsansvar. Intensjonen er å ikke bytte fond eller fondsleverandører i nevneverdig grad fremover, dog slik at strategisk aktivaallokering vil bli sentralt. Fellesstyret vedtar fordelingen mellom aksjer og renter, og hvilke fond som skal benyttes. Samlet årlig forvaltningskostnad i fondene som benyttes er på 0,1 % av fondsverdien, beregnet til ca. kr. 205 000 pr. 31.12.2021.

Investeringsbeslutningene fattes og plasseres direkte av Fellesstyret for den enkelte stiftelse, mens UNIFOR forestår det praktiske og administrative rundt tegning, innløsning, rebalansering og rapportering på oppdrag fra Fellesstyret.

Plasseringene i venturefondene ProVenture Seed, ProVenture Seed II og ProVenture Seed III forvaltes av ProVenture Management og føres til kostpris i regnskapene.

Venturefondene er lukkede fond med langsiktige og forpliktende investeringer i 10 – 15 år for hvert av fondene. Plasseringene er lite likvide.

6. Prinsipper for ansvarlige investeringer og etiske kriterier

Etter en gjennomgang av investeringsstrategien i 2016 og i tråd med NTNUs strategi, ble det besluttet at porteføljen skal investeres i overensstemmelse med de minimumskrav for investeringer i aksje- og obligasjonsporteføljen som følger av Statens Pensjonsfond Utlands (SPU) prinsipper for god selskapsstyring og ansvarlige investeringer. Investeringsstrategien skal videre bygge oppunder nasjonale og internasjonale klimamålsetninger.

SPUs etiske retningslinjer utøves gjennom følgende tiltak:

- Eierskapsutøvelse
- Observasjon av selskaper
- Utelukkelse av selskaper

Retningslinjene omfatter investeringene i SPUs aksje- og obligasjonsportefølje, samt instrumenter i eiendomsporteføljen utstedt av selskaper som er tatt opp til notering på regulert markedsplass.

Det skal ikke investeres i selskaper som selv eller gjennom enheter de kontrollerer:

- a) produserer våpen som ved normal anvendelse bryter med grunnleggende humanitære prinsipper
- b) produserer tobakk
- c) selger våpen eller militært materiell til stater nevnt i punkt 3.2 i retningslinjene for forvaltningen av SPU.

Videre kan selskaper fra SPUs investeringsunivers utelukkes, etter råd fra Etikkrådet, der det er en uakseptabel risiko for at selskapet medvirker til eller selv er ansvarlig for:

- d) grove eller systematiske krenkelser av menneskerettighetene som for eksempel drap, tortur, frihetsberøvelse, tvangsarbeid, de verste former for barnearbeid
- e) alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner
- f) alvorlig miljøskade
- g) grov korrupsjon
- h) andre særlig grove brudd på grunnleggende etiske normer

Etikkrådet er oppnevnt av Finansdepartementet og skal overvåke SPUs portefølje med sikte på å avdekke om selskaper medvirker til eller selv er ansvarlig for uetisk atferd eller produksjon, gi tilrådning om hvorvidt en investering kan være i strid med Norges folkerettslige forpliktelser, gi tilrådning om utelukkelse, eller om at et selskap settes under observasjon.

Fondsforvalterne som benyttes har signert FNs Prinsipper for ansvarlig forvaltning, og avkastningen kommer fra bærekraftige investeringer. Det arbeides med å få investeringene enda mer i retning av bærekraftige investeringer i tråd med NTNUs strategi.

I lys av samfunnsmessige endringer og internasjonalt og nasjonalt fokus på bærekraftig finansiering og investeringer, samt det forhold at NTNU ønsker å signalisere en endring i forhold til tidligere syn på bærekraftige mål, besluttet Fellesstyret i april 2021 at stiftelsene ikke skal foreta investeringer i fossil energi og konvensjonelle våpen.

7. Forvaltningsresultater

Fellesstyret har besluttet å benytte Storebrand Kapitalforvaltning og KLP Kapitalforvaltning som fondsleverandører. Disse to miljøene anses som ledende innenfor indekxnær forvaltning og bærekraftige investeringer.

Markedsavkastningen for en aksje- og obligasjonsportefølje i tråd med strategien ble på 14,6% etter fratrukk av fondskostnader i 2021. Dette er over det langsiktige avkastningsmålet på 5%.

MSCI World steg med 25,5% målt i NOK, mens Barclay Global Corporate Bond Index, valutasikret, ga en avkastning på -0,81%. I tabellen nedenfor ser vi avkastningen for fondene som benyttes i portefølje-sammensetningen til stiftelsene ved NTNU.

	Avkastning hittil i år		Allokering	
	Fondene*	Ref.indeks**	31.12.2021	Strategi
Aksjer			67 %	65 %
Storebrand SPP EM Pluss	1,53 %	0,38 %	9 %	10 %
Storebrand Global ESG PLUS	24,67 %	25,46 %	45 %	45 %
KLP AksjeGlobal MerSamfunnsansvar	26,34 %	25,46 %	46 %	45 %
Sum aksjer	23,31 %	22,95 %	100 %	100 %
Renter			33 %	35 %
Storebrand Global Kreditt	-0,43 %	-0,81 %	50 %	50 %
KLP Obligasjon Global MerSamfunnsansvar	-1,46 %	-0,81 %	50 %	50 %
Sum renter	-0,95 %	-0,81 %	100 %	100 %
Totalt for porteføljen hittil i år	15,25 %	14,64 %	100 %	100 %

* Avkastningen er fondenes oppgitte avkastning. Avkastning sum akser og renter er beregnet med allokering ved månedsslutt.

** Referanseindekser: Aksjer: MSCI World og MSCI Emerg. markets. Renter: Barclay Global Corporate Bond Index, NOK hedged.

8. Særskilte forhold

Sammenslåing av stiftelser

Fellesstyret igangsatte i 2014 et arbeid for å slå sammen stiftelsene ved NTNU. Hensikten med færre, men større stiftelser er å redusere de administrative kostnadene, som ved utlysninger og tildelinger, og forretningsførsel og regnskap.

Det bør på sikt medføre flere midler til utdeling. Det ble høsten 2015 søkt Stiftelsestilsynet om sammenslåing av den første gruppen med stiftelser, men tilsynet avsto søknaden sent i november 2015. Tilsynet mener at to av stiftelsene har tilstrekkelig kapital (hhv. NOK 2,5 millioner og NOK 2,3 millioner) til selvstendig å kunne realisere formålet på en rimelig måte. Fellesstyret klaget på avslaget til Stiftelsesklagenemden, men fikk bare delvis medhold. Denne og øvrige sammenslåinger blir liggende i bero inntil ny stiftelseslov er vedtatt.